

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, sentyabr

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-jild, 8-son (sentyabr, 2025-yil). – 47 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 26-sentyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Xaydarova Mashxura, Valiyev Gulam

AYOLLAR YENGIL KOSTYUMI UCHUN 100% PAXTA TOLASIDAN YARATILGAN NAQSHLI
TO'QIMA TUZILMASINI ISHLAB CHIQUISH 4-8

TARIX FANLARI

Kulboev Nishonboy

RESEARCH CONDUCTED IN UVOLSOY 9-12

Sodiqov Erali

YOSHLARDA VATANPARVARLIK RUHINI SHAKILLANTIRISHDA JADID
MARIFATPARVARLARINING ILG'OR G'OYALARIDAN FOYDALANISH 13-16

IQTISODIYOT FANLARI

Shukurov Ikrom

SAMARQAND VILOYATI TURIZM SOHASINING BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINING
AHOLI FAROVONLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL ETISH 17-21

FALSAFA FANLARI

Yoqubova Nafisa

MILLATLARARO MADANIYAT INTEGRATSIYA JARAYONLARINING ASOSI 22-25

FILOLOGIYA FANLARI

Самиева Иродахон

КОРОТКО ОБ ИСТОРИИ СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ В АМЕРИКЕ 26-31

Xoldorova Xulkaroy

TILSHUNOSLIKDA MATN VA UNING LINGVISTIK O'RGANILISH HOLATI 32-34

YURIDIK FANLARI

Sharipov Firdavs

OLIY MAJLIS QONUNCHILIK PALATASI QONUN IJODKORLIGI FAOLIYATINING TARIXIY-
HUQUQIY TAHLILI: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 35-39

Salomov Xumoyun

DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMIDA PROKURATURA ORGANLARINING QONUNIYLIKNI
TA'MINLASHDAGI STRATEGIK VAZIFALARI 40-43

PEDAGOGIKA FANLARI

Mirzayeva Umidaxon

FIZIKA TA'LIM JARAYONIDA XALQARO BAHOLASH TOPSHIRIQLARI ASOSIDA BILIMLARNI
SHAKLLANTIRISH 44-46

FALSAFA FANLARI

MILLATLARARO MADANIYAT INTEGRATSIYA JARAYONLARINING ASOSI

Yoqubova Nafisa Raxmat qizi

Samarqand davlat chet tillar instituti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada millatlararo madaniyat integratsiya jarayonlarining asosi tahlil etiladi. Shuningdek, jamiyatda millatlararo totuvlikning falsafiy asoslari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: madaniyat, millatlararo bag'rikenglik, din, ijtimoiy barqarorlik, jamiyat.

BASIS OF INTERNATIONAL CULTURAL INTEGRATION PROCESSES

Yakubova Nafisa Rakhmat kizi

Researcher, Samarkand State Institute of Foreign Languages

Annotation. This article analyzes the basis of interethnic cultural integration processes. It also discusses the philosophical foundations of interethnic harmony in society.

Key words: culture, interethnic tolerance, religion, social stability, society.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2025v1i8/n05>

Millatlararo bag'rikenglik madaniyati postmodern jamiyatning kirish nuqtasi va qo'shilish nuqtasini qanday to'g'ri tushunish kerak. Millatlararo bag'rikenglik ma'naviy sivilizatsiya qurilishiga xizmat qilish uchun millatlararo bag'rikenglikning ijobiy omillardan qanday to'liq foydalanish; ayniqsa, axloq sohasida, bag'rikenglikning axloqiy va mafkuraviy tizimdan qanday faol foydalanish, bugungi kunning dolzarb muammolaridan biri bo'lib kelmoqda. Ijtimoiy sivilizatsiya taraqqiyoti uchun qulay bo'lgan me'yorlardagi tarkibiy qismlar hozirgi Yangi O'zbekiston jamiyatining axloqiy qurilishiga va hatto butun ma'naviy sivilizatsiya qurilishiga xizmat qiladi. Yangi asrda millatlararo bag'rikenglik madaniyati integratsiya va tinchlikning asosi hisoblanadi. Millatlararo bag'rikenglik madaniyatini jiddiy o'rganish nafaqat muhim amaliy ahamiyatga ega, balki keng qamrovli tarixiy ahamiyatga ega. Shu bilan birga, tobora jiddiy va kengayib borayotgan ma'naviy inqirozga duchor bo'lgan dunyo odamlari uchun bu keng qamrovli jahon ahamiyatiga ega. Ushbu muhim mavzu ko'plab aql-idrok egalarining ishtirokini talab qiladi.

"Mazkur tuzum davrida ro'y bergan, amalga oshirilgan pozitiv o'zgarishlar esa xalqlarning, millatlarning, shu jumladan, O'zbekiston xalqi va o'zbek millatining ham yaratib, innovatsiyaga, integratsiyaga intilib yashashga bo'lgan sa'y-harakatlarning, intilishlarning qonuniy natijasidir" [4,86].

Globallashuv davrining integratsiyalashgan bir davrda insoniyat jiddiy va favqulodda axloqiy inqirozga uchradi. Odamlar insoniy axloqiy mushkulliklardan xalos bo'lish va insoniy ma'naviy xastaliklarni davolashning samarali yo'llarini izlash uchun inson donoligining kristallanishi bo'lmish asosiy millatlararo bag'rikenglik madaniyatga asoslangan bag'rikenglik madaniyatiga e'tibor qaratdilar.

Globallashuvning tasiri natijasida insoniyat o'ta jiddiy va doimiy ravishda kengayib borayotgan ma'naviy inqirozga yuz tutmoqda. Odamlar o'rtasida, odamlar va tabiat o'rtasida, odamlar va jamiyat o'rtasida, mamlakatlar o'rtasida, millatlar o'rtasida va hatto dinlar o'rtasida, bo'shliqlar, begonalashish, qarama-qarshiliklar, to'qnashuvlar va hatto urushlar paydo bo'ldiki, ularni e'tibordan chetda qoldirib

bo'lmaydi va ba'zi joylar juda jiddiy darajaga yetdi. Qashshoqlik, kasallik, ocharchilik, ofat, talon-taroj, urush va qon to'kishlar butun XX-asr davomida insoniyat jamiyatiga hamisha hamroh bo'lib kelgan va ular XXI asr bo'sag'asiga qadam qo'yish uchun insoniyat izidan yaqindan ergashmoqda. Yangi asr tongi insoniyat ma'naviy inqirozining quyuq qora bulutlarini tarqatib yuborgani yo'q, aksincha, terror xurujlari, avj olgan, urush soyasi hali ham mavjud emas, balki kuchayib, kuchayib, zarba berib boryapti.

O'zbekiston Respublikasi Brinchi Prezidenti I.A.Karimovning: "O'zbek xalqi ruhining tiklanganligi, millat ma'naviy-axloqiy ideallarining shakllanishi chuqur milliylik bilan umuminsoniylik chambarchas bog'liq hodisadir. O'zbekistonda yashayotgan xalqlar, o'ziga xosligini yo'qotmagan holda, umuminsoniy ruhiyatga, xulq-atvor falsafasiga ega bo'lmoqdalar. Bu esa mustaqillik yillari mobaynida millatlararo totuvlik manbayi bo'lib kelgan yagona ma'naviy-ruhiy negizni vujudga keltiradi"[3,129.], - degan fikrlari O'zbekiston xalqlari hayotida o'z ifodasini topmoqda.

Dinlar o'rtasidagi qiyoslash va muloqot juda muhimdir. Muloqotsiz muloqot va tushunish bo'lishi mumkin emas, o'zaro tushunmovchilik va istisnalar paydo bo'ladi. Ammo bunday qiyoslash va muloqotlar, albatta, turli dinlarning afzalliklari va kamchiliklari haqida bahslashishdan maqsad emas, aksincha, biz dunyo fuqarolari cho'qqisida turishimiz va o'ta muhim bo'lgan turli dinlardagi barcha ijobiy omillarni o'zlashtirishimiz kerak. Ma'lumki, har qanday jamiyat taraqqiyotida ijtimoiy barqarorlik muhim rol o'ynaydi. Iqtisodiy ravnaq ham jamiyat barqaror bo'lsagina amalga oshadi. Barqarorlikning shunday bir shakli borki, u ijtimoiy jarayonlarning uzluksiz va bir tekis borishida muhim ahamiyatga egadir. Bunday barqarorlik – ma'naviy barqarorlik[5 – B. 284.]. deb ataladi. Ma'naviy sohamizni boyitish, takomillashtirish va yuksaltirish uchun butun insoniyat tomonidan yaratilgan sivilizatsiya yutuqlari. Ijtimoiy tarix, madaniy an'analar, siyosiy tizimlar, geografik muhitdagi farqlar tufayli turli etnik guruhlarining dinlari ham turli uslublarga ega bo'lishi kerak. Mana shu farqlar tufayli ular insoniyat ma'naviy madaniyatining boyligi va ulug'vorligini ko'rsatadi; Bu farqlar taqqoslash va dialogni zaruratga aylantiring. Biz insonlar birligi cho'qqisida, qadrlash, tushunish va hamkorlik qilish ongi bilan turishimiz, boshqalardan o'rganishimiz va ulardan foydalanishimiz uchun "dunyoning barcha mamlakatlarida ma'naviy qurilishning muvaffaqiyatli tajribasini faol o'rganishimiz kerak. Dunyodagi yirik sivilizatsiyalar, jumladan, asosiy dinlardan ham ko'p narsalarni o'rganishimiz mumkin. Madaniylashuv sivilizatsiyaning yuqori darajasi bo'lib, ajdodlardan avlodlarga o'tib kelayotgan madaniyat yodgorliklarini ko'z qorachig'iday saqlash, din, diniy munosabatlarga hurmat-ehtirom, qadriyatlar, urf-odatlarini yana-da boyitib borish kabilar vorislik asosida yoshlar ongiga yetib boradi. Natijada sivilizatsiyaning mazmun-mohiyati shu xalqning moddiy va ma'naviy boy jihatlarini ifodalab beradi. Qaysi mamlakatda sivilizatsiya keng rivojlangan bo'lsa, u jahon miqyosida eng mukammal rivojlangan mamlakat hisoblanadi [6,57.].

Inson nuqtai nazaridan fazilat sifatida millatlararo bag'rikenglik oqilona tanlovdir. Shu sababli, u boshqa teskari oqilona tanlovni istisno qilmaydi, bu yuqorida aytib o'tilgan haqiqatdir. Darhaqiqat, ba'zi hollarda, ayrim g'oyalar va xatti-harakatlar ayniqsa zararli va yomon bo'lganida (masalan, fashistik yoki totalitar g'oyalar, Madaniy inqilob vahshiyliklari, inson huquqlarining buzilishi, irqiy yoki sinfiy qirg'inlar va boshqalar), bunday g'oyalarni hushyor bo'lish bilan birga biz diqqatimizni ushbu fikrlar va harakatlarga qaratishimiz kerak. Bunday jinoyatlarga qarshi kurashish uchun fikr va xatti-harakatlarni kuchaytirish zarur.

Mamlakatimizda etnik o'ziga xoslikni rivojlantirish va millatlararo munosabatlarni yanada uyg'unlashtirishda 137 ta milliy madaniy markaz yetakchi rol o'ynamoqda. Ular o'zlarining o'ziga xos madaniyati, tili, xalq hunarmandligini rivojlantirib, turli madaniyatlarning bir-birini o'zaro boyitishiga, har birimizda ko'p millatli yagona oila tuyg'usini mustahkamlashga salmoqli hissa qo'shmoqda [1,296-297.].

Millatlararo bag'rikenglikni insonparvarlashtiruvchi idrok sifatida ko'rish, shuningdek, nega bag'rikenglik o'z-o'zidan voz kechish bilan teng emasligini tushunishga yordam beradi. Bag'rikenglik - bu vazminlik, ammo haqiqiy bag'rikenglik - boshqalar bilan bo'lgan munosabatlaringizda cheklovdan ko'ra ko'proq tinchlikka asoslangan madaniyatdan iborat. Tolerantlik odamlar odatda "kechirim" (rahm-shafqat) deb ataydigan narsaga yaqin. Tolerantning bag'rikengligi ko'pincha nochorlik yoki nochorlikdan kelib chiqadi. Tolerantlik - chidab bo'lmaydigan, lekin aralashmaslik kerak bo'lgan narsalar yoki odamlarga sabr-toqat qilishdir. Sabr - bu his-tuyg'ularni va harakatlarni cheklash qobiliyati. Ammo vazminlik faqat tolerantlikning zaruriy shartidir va vazminlik tolerantlikka teng kelmaydi. Tolerantlik qat'iy ma'noda vazminlikka tayanishga hojat yo'q, chunki bag'rikeng odam dastlab boshqa tomonni so'zsiz oqilona va mustaqil shaxs sifatida qabul qiladi. Bag'rikenglik - bu shunchaki moyillik emas, bu odamlarning noto'g'riligini idrok etishning bir turi. Vazminlik va sabr-toqat bu tanlovning o'rnini bosa olmaydi, vazminlik va sabr faqat yordam beradi.

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 72- sessiyasidagi nutqida, - Ushbu anjuman yakunida biz Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining Markaziy Osiyo davlatlarining xavfsizlikni ta'minlash va mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlash borasidagi sa'y-harakatlarini qo'llab-quvvatlashga doir maxsus rezolyusiyasini qabul qilish taklifini kiritishni mo'ljallaganmiz [2,249].

"Bag'rikenglik tamoyillari Deklaratsiyasi"da bag'rikenglik tushunchasiga batafsil izoh berilgan. Unga ko'ra "tolerantlik - bizning dunyomizdagi turli boy madaniyatlarni, o'zini ifodalashni va insonning alohidaligini namoyon qilishning xilma-xil usullarini hurmat qilish, qabul qilish va to'g'ri tushunishni anglatadi. Uni samimiyat, ochiq muloqot hamda hur fikr, vijdon va e'tiqod vujudga keltiradi. Bag'rikenglik - turli-tumanlikdagi birlikdir. Bu faqat ma'naviy burchgina emas, balki siyosiy va huquqiy ehtiyoj bo'lib, tinchlikka erishtirishga musharraf qiluvchi va urush madaniyatsizligidan tinchlik madaniyatiga eltuvchidir" [7,4.].

Tolerantlik nima ekanligini tushuntirish oson emas. chunki biz turli maqsadlarda bag'rikenglik uchun turli tushuntirishlar qilishimiz mumkin. Bu odamlar o'rtasida tinch-totuv yashash yoki o'zaro tushunishga intilish bo'lishi mumkin, hukumatni qulay ijtimoiy muhit yaratishga yoki shaxsiy ishlarga aralashishni kamaytirishga chaqirish yoki shaxsiy huquqlar, majburiyatlar va odamlar o'rtasidagi munosabatlarni aniqlashtirish bo'lishi mumkin huquqiy tizim fuqarolik ta'limi nuqtai nazaridan. Fogt bag'rikenglik nima ekanligini tushuntirishda ushbu oxirgi maqsadga e'tibor qaratadi. Bag'rikenglik, huquq va huquqiy tizim o'rtasidagi munosabat nuqtai nazaridan bag'rikenglik mavhum axloqiy tamoyil emas, u tarix davomida bosqichma-bosqich shakllangan ijtimoiy fazilat bo'lib, tarixdagi bag'rikenglik tushunchasi ham shunga mos keladi. Bugungi liberal va demokratik jamiyat. Bag'rikenglik o'zaro bog'liq, lekin bir xil narsa emas. Demokratik jarayonda huquq va qonun ustuvorligi tushunchalari takomillashgani sari bag'rikenglikning o'zi ham xuddi shunday rivojlanadi. Fogtning bag'rikenglik haqidagi tushuntirishi ana shunday tarixiy nuqtai nazardan amalga oshiriladi.

Xulosa qilib aytganda O'zbekiston Respublikasida istiqomat qilib turgan millat va elatlarning har biri o'ziga xos madaniyatga va ko'p asrlik an'analarga egadir. Shunday qilib, bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi o'z hududida istiqomat qiluvchi barcha millat va elatlarning tillari, urf-odatlar va an'alarining hurmat qilinishini ta'minlab, ularning rivojlanishi uchun sharoit yaratib kelmoqda. Bu esa, jamiyatda millatlararo totuvlikning falsafiy asoslari mafkuraviy jarayonlarda o'zining aksini topganligini ko'rsatadi. Maqolada ishlab chiqilgan xulosalar va aniqlangan muammolardan kelib chiqqib, jamiyatda bag'rikenglik madaniyatini rivojlantirish uchun quyidagi amaliy takliflarni ilgari surishi mumkin:

1. Millatlararo bag'rikenglik madaniyatining xalqimiz tabiatiga xosligini ko'rsatib beruvchi badiiy asarlar, san'at asarlari va rassomlar asarlarining yaratilishiga hamda ularning xalq orasida keng ommaviylashuviga imkoniyatlar yaratish lozim.

2. Xalqimiz millatlararo bag'rikenglik madaniyatini targ'ib qiluvchi milliy "veb-saytlar", mobil dasturlarini yaratish jarayonini faollashtirish lozim.

3. Yoshlarda bag'rikenglik madaniyatini shakllantirish masalasi yechimini davlat siyosati darajasiga ko'tarish lozim, chunki bu davlat va jamiyatdagi tinchlik barqarorligini ta'minlash bilan chambarchas bog'liq.

4. Millatlararo bag'rikenlik madaniyati insonga xos xususiyat ekanligini, O'zbekiston xalqlari bag'rikenglik madaniyatining mazmun va mohiyatini aks ettiruvchi qisqa metrajli filmlar, reklama videoroliklari sonini ko'paytirish kerak.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Шавкат Мирзиёев. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. Ёжилд, -Т.: Ўзбекистон, 2017. 296-297- бетлар.
2. Шавкат Мирзиёев. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2018. 249- бет.
3. Каримов И.А. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида.6-жилд-Т.: «Ўзбекистон», 1998.-129-бет.
4. Мусаев Одил Рахматович. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатларни ривожлантиришнинг ижтимоий-фалсафий хусусиятлари. Фалсафа фанлари бўйича докторлик (DsC) илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. Тошкент-2017. – Б. 86.
5. То'rayev B.O. Ijtimoiy falsafa, sotsiologiya, milliy g'oya va publitsistika. Tanlangan asarlar II jild. – Toshkent: Flisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy utubxonasi nashriyoti, 2015. B. 248
6. Мақсуда Хажиева Ўзбекистонда толерантликнинг ривожланиш жараёнлари тошкент – 2008. Б. 57
7. Очиллов. А. Бағрикенглик тамойиллари Декларацияси. // ЮНЕСКО Халқаро меъёрий хужжатлари. – Т.: Адолат, 2004. – Б. 4.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2025-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-
jild, 8-son (sentyabr, 2025-yil). – 47 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 26-sentyabr

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.